

FELSŐ-ZEMPLÉN

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

SZERKESZTŐSÉG:
Hova a lap szellemi részét illető minden közlemény iratszáma?
Kossuth Lajos-utca 34. szám.

ELŐFIZETÉSI DÍJ: Egész évre 8 kor., fél évre 4 kor. negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fill.

Kéziratok nem adának vissza. Hírmunkáink levélben nem fogadjuk el.
Nyílt-ter soronként 40 fill.

KIADÓHIVATAL:
Hova az előfizetéseket, hirdetési és nyitóléti költségeket küldjék?
Landesman B. könyvnyomdája.

Az aesthetikai nevelés.

Az embernek neveltetnie kell. E nevelést megkezdi szüleinél, folytatják már a gyermekszobában testvéreink, dajkáink, pajtásaink, az iskolában tanítóink, az életben felebarátaink, jóakaróink és ellenségeink, — vagyis neveltetünk a sirig.

De a szülőkön kívül főleg az iskola van hivatva nevelni bennünket.

Mi a nevelés célja?

Az uralkodó eszme szerint vezetni bennünket, az uralkodó érzést, gondolkodást vérsni lelkünkbe. A hogy a szépet, a jót és igazat, mint eszményeket elérni akarja az emberiség, úgy vezetni bennünket a haladás útján.

Csakohgy e három eszme értelme fokozatosan módosul. Ideális időkben egyszerű tudjuk fel fogni és megtéríteni őket. Ilyenkor a bölcseszek és más gondolkodók a három eszme egységét, közel rokonságát hirdetik.

A mi az aesthetikai nevelést illeti, ez is módosul az uralkodó eszme változása szerint. Ideális időkben csak oly képeket, szobrokat szabad meg nézni, csak afféle költői olvasmányokat szabad az ifju kezébe adni, melyek nem sérítik szeméremét, melyekben a tekintély képviselői tisztas szerepet viselnek, melyekben az individuum feloldozza magát az egészért, melyekben a formai háttérbe szorul.

A realizmus alkonyán rendszerint még olyan csüggnék az aesthetikai képzésen. A XVIII. század utolsó tizedében, a miénkhez hasonló időben Schillert is foglalkoz-

tatta ez a képzés, csakohgy az idealizmus hatása alatt az erkölcsiséget tette az aesthetikai nevelés czéljául, épp úgy, mint most igen sokan. Ezt azonban nehéz elérni, míg realis időkben könnyű, mert akkor a moral nem egyéb, mint altruizmus, felebarátai szeretet. Ilyenkor természeti az aesthetikai nevelés eszköze, természeti és realis a cél. Uralkodik a formatókely, az ifjuság nevelése is megelégszik az elegáns ügyes formával, csinos kerekded előadással, helyes magatartással, simább választékosabb megjelenéssel. A halldokó realizmus idején igen sokunk keblében az aesthetikai embert tartjuk minden emberi eszszegző fogalmának, az erkölcsi és érzelmi egységének. Az aesthetikai lesz az általános emberi képzés, mely felöleli, áthatja az erkölcsi és tudományost. Csak az a baj, hogy már akkor igen sokan hangoztatják, hogy az aesthetikának a formával, az alakkal van leginkább dolga. Az alak pedig nem egyéb, mint az eladás, a stíl, a magatartás, a forma, melynek az ébredő idealizmus kevés becsét tulajdonít, nemelyek több-kevésbé elhanyagolják, annál inkább, mert az emberiség megunta a lehasogát, az üres formát, az erkölcsiséget s kerest az eszmeit, erkölcsit, az idealistikus igazat, az egész szempontjából fel fogott jót.

Eből magyarazhatjuk, hogy most a tamárók és a szülők, a gondolkodók és a nagyközönség körében számos aggodó és elléző nyilatkozatot hallani az ifjuság egyoldalu aesthetikai nevelése, különösen az olvasmányok erkölcsisége és főleg a képtárok, tárlatok látogatása ellen. A szemérem, az erkölcs, az ébredő ideális gondolkodás

tiltakozik az ellen, hogy fiainkat, leányainkat a tamárók vezessék az érzékiség szemlélésére és a realis aesthetikai alaposággal részletezések testünk eltakart részeinek helyes vagy helytelen kivételét. Tudjuk, mely kiváló helyet foglalnak el a muzeumokban, képtárak és tárlatokban a meztelen alakok, erősen érzelmi jelenetek: azért nem csoda, hogy sokan aggasztónak találják az ifjuságok a serdülés kamasz éveiben ily tárlatokba vezetését. Szerintök napjainkban nem annyira az aesthetikai, mint vallásérkölsi képzésre kellene fordítani a házi és iskolai nevelés figyelmét. Az egész társadalom, nemcsak a külföldön, hanem nálunk is fel van háborodva a romlottság, a sok csalás, hamisítás, az erkölcselen és érzelmi szabadsággal, a szerelmi tragédiák, a sok öngyilkosság és örültség miatt, mindenféle sürgetik az erény és becsület visszatérését, az ifjuság keblében való fölébresztést.

Mindamellett még többen hangoztatják, hogy az aesthetikai képzés által nem csupán a szép érzést, a szép iránti lelkesedést fogják az ifjuságban fölkelteni, hanem erkölcsöt is megnevelni, csak vizsgálunk, hogy ne kerüljenek érzelmi izgató képek az ifjuság kezébe, hanem oly remeket, melyek főnségek, magasztos jeleneteket, nagy történeti alakokat, hazafias hősi tettekét ábrázolnak, vagy az ártatlan természet idilli képeit rajzolják le.

Különb is az idealizmus napjainban nem annyira az érteleme, mint az érzés, a kedély kimitűlésére, a vallás és erkölcs felé irányításaira törekszünk. Annakidején Schiller is mondotta: „Nem az észben rej-

1907. december 10-iki vármegyei tisztújítás után.

Ujra megválasztott Tisztviselőinket Hadd életem én is, Hiszen némelyiket, —

Nem! nem! mindnyájakot Mint jászó gyermekek Ösmertem és látom Az ó életüket . . .

Magam elég már csak Zemplén vármegyében, Ki negyvennyolc előtt Ily eseményekben,

Mint a „tisztújítás” És „szegény legények Tarsulata” — részt vett, — Akár merre nézek! . . .

Idősb Horváth József, Matolay Etel, Élnek azon korból De hát! én ezekkel

Nem bizonyíthatok, Mert fő távol látkak Akkor, mind a mellett Ok sokat tudhatnak

Árrol, hogy e megye, A szomszéd megyékre, Abauj, Ung s egész Nagy felső vidékre

Befolyást gyakorolt, És ha segélyt kértek, A Zempléni nemes Helyt állott ó érték . . .

Az Andrássy grófok Örök Vay Károly Voltak vezéreink, — Meg Kazinczy Gábor. —

Zemplén megye! Ujhely! Álljunk meg egy szóra . . . Nagyobb haláltság, Lelkeket nem nyomja,

Mint Kazinczy Gábor Rieleg mellőzése! . . . A ki — s ezt én mondom, — Örök dicsőége

Zemplén vármegyének, Hogy itt él köztetek, — Kínél nagyobb szörök Meg ma sem született

Nagy Magyarországom! . . . S mily költői alak?! . . . A ki körül beszállt Menyekbe ragadtak

Szép gondolatai! — Ilyet most nem látok! — Ösmertem s ösmérem En Magyarországot,

Vezér-szónokait Mindnyájak ösmérem, De őt — mint szónokot — Ellibök helyezem . . .

Hogy ha más nemzetnek, Ha más vármegyének Volna ily nagy fia . . . A tömjénezőnek

Vég! hossza nem lenne . . . De ti nem szónokok, Költőnek, honfinak, Csak pénzbalványoknak

Gondoltok emelni Örök emlékeket . . . Nem töröved azzal, Hogy a Hon elvezett

Ha Kazinczy Gábor Többé nem születik, E Pont az osztrkokok S tözserék elnyelik!

E Kazinczy irta A tisztújításra Nyolczszáz negyvenhétben, — — Ugy aratás tajba, —

„No ti urak! a juno diófaj! Éleg volt már a jóból idióg! . . . Megmutatjuk, hogy szavunk [nem mese . . . E]! haj! hulljon a fergése!”

Tisztújítás előtt A faklyás menetnek Ó volt a szónoka, — Más nem is lehetett, —

És mikor a megye Megállott hallgatag, Az administrator Ablakai alatt,

Igy beszélt: „Meltóság! A pécovics ember, Miként a putykafej Itt senkinek sem kell,

Mert azt sem megfözve, Sem sülvé, sem nyersen Nem veszi be gyomrunk . . . És a nemes ember

A pécovicsoktól Írtókis s most látva Meltóságod itt Metyégek ablakába,

Feltáltk, hogy: „szavunk És zérünk nem mese, Megmutatjuk honlap! . . . Hulljon a fergése!” . . .

Siskovics és Pécsy*) Tudtak azt legjobban, Milyen lélek lakott Kazinczy Gáborban?! . . .

Tudta Petőfi is: — — Negyvenhatban itt járt, Kazinczynal lakott És két éjlet ott hált, —

De hatvan év alatt Egy emléktáblácska Sem jutott Kazinczynek Regi kis házára . . .

Most már az uj házra Csak ily jelt tűzhettek: „E nagy ház megölte, Kis ház! emlékedet!” . . .

Volna Kazinczyinak Sok szép más esete, A mely méltó lenne Megörökítésre,

De hát arról mások, — — Most csak annyit mondok: „Eljenek azok a Derék jó magyarok,

Kiket megválasztott Zemplén bizottsága! Eljen Dókus Gyula Megyénk alispánja!”

Id. Bajusz József.

*) Siskovics József és gróf Pécsy Emmáuel. Zemplén vármegyei administratorok voltak, egymásután.

20% árengedmény.

Daczára a porcellán és üvegáruk folytonos áremelkedésének ajánlom a míg a készlet tart **20% árengedménnyel** gazdagon felszerelt raktáramat mindennemű kávé-, likőr-, sör- és evő-
 =====
 készletekben, =====
 alpacca- és nikkell-árakban,
 asztali- és függő-lámpákban,
 majolika fali-diszkekben
 és teljes konyhafelszerelésekben.

GOLDSTEIN ADOLF

üveg-, porcellán- és diszmiaru-üzlete Nagymihály (Saját ház).

EDELSTEIN és TÁRSA

..... PÉRFI-RUHA KÉSZÍTŐK .....
 Finom-posztó és gypaju-áru raktár Nagymihályon.

Ajánlja magát mindennemű

polgári, katonai és papi RUHÁK

elkészítésére, magyar, francia, angol és német divat szerint.

Nagy raktár hazai gyártmányú és valódi **angol ruhaszövetekben.**

Férfi-öltönyök mérték szerint valódi angol szövetből készítve **14 frtól feljebb.**

Megrendelések a legrövidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.

Takarékpénztár minden családban.

Az embert jómódúvá nem az tezi amit megszerzi, hanem amit megtakarít.

Könnyebb a pénzt megkezeletni, mint azt megfektetni.

Takarékosságra az embert már gyermekkorában szoktatni. Illetve nevelni kell.

A takarékoság előmozdítása céljából

házi takarékperselyeket

bocsátunk feleink rendelkezésére, a melyek által még a legkisebb összegek is ottthon könnyű módon összegyűjthetők, hogy azok aztán **Persely Betétkönyvbe** helyezve gyűmölcsözzenek s így tőkje gyarapításával, kiki képességehez mérten vagyonra teheszen szert.

Bővebb felvilágosítással szolgál

a Nagymihályi Gazdasági Bank részvénytársaság.

Földbirtokosok figyelmébe!

A **FRANCK HENRIK FIAI**-féle kassai pótkávé-gyár igazgatósága a mezőgazdának a cikórin gyökér természetét is ajánlja a vetésforgóba bevenni.

A CZIKÓRIA

(katáng gyökér — cichorium intybus)

mely őszi szántást kíván, tehát már mostan ajánljuk a kísérleti művelésnek szánt talajt még tél előtt előkészíttetni. — A nyers anyag 1908 évben métermázsánként **4 K 10 HIL** árban 3% súlylevonással Kassára a gyárudvarba szállítva, vagy pedig **3 K 70 HIL** ényri ár mellett Töketeresbe és Nagymihályi állomáson vették át és azonnal készpénzben kifizették.

Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál a gyári igazgatóság.

Kassán, 1907. november 15-én.

FRANCK HENRIK FIAI.

Az „Első Nagymihályi Temetkezési Vállalat”

elvállal mindenféle temetéseket vidéken is, és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dúsz választékban: érc- és fakoporsókat, továbbá finom nikkell koporsókat, mindenféle szemfedeleket, művirág-koszorúkat, szállagokat, viasz- és szurok-fakályákat.

A gyászeset megtörténelével, a hozzátartozók bármilyen módon tett értesítésére, vidékre is a lehető legrövidebb idő alatt az intézet megbizottja tiszteltetét tenni a rendelmény átvétele vegett és gondoskodik annak pontos kiviteléről.

Fakoporsók 1 frtól kezdve feljebb, érckoporsókat gyermekeknek 7 frtól feljebb, nagynak egy öl nagyságban 35 frtól egész 500 frtig.

Az „Első Nagymihályi Temetkezési Vállalat” elvállal kápolnák, termek, szobák bevonását gyászszal, rendelkezik oszlopok, gyászkoszival, koszorú-kocsival és saját testőrökkel, szóval minden a temetéshez szükségeset kellékekkel. A legcsekélyebb rendelménynél is gyors és pontos kiszolgálás biztosítatik.

Kiváló tisztelettel: **Miskovits Béla.**

Sürgőnyczím: **Temetkezési Vállalat Nagymihály.**